

Diagnosprofil HPV

Andel kvinnor med positiva cellprov och antal ej bedömbara cellprover (HPV-test per indikation, år 2024)

| HPV Diagnoser | Screeningprov | | Klinisk remiss | |
|---|----------------|---------|----------------|--------|
| | Antal | Andel % | Antal | Andel% |
| HPV negativ | 405 704 | 80,9% | 118 152 | 68,3% |
| HPV positiv | 93 114 | 18,6% | 54 509 | 31,5% |
| Otillräckligt prov | 2 685 | 0,5% | 425 | 0,2% |
| Ej tolkningsbar kod/ HPV-diagnos saknas | 0 | 0% | 27 | <0,1% |
| Antal prov | 501 503 | | 173 113 | |

Totalt redovisas resultatet för 674 616 HPV-analyser, 74% av dessa är screeningprov och 26% är tagna på klinisk remiss. 36% av alla prover är självtagna.

Andelen HPV-positiva prov är högre för prover med klinisk remiss (31,5%) jämfört med screeningprov (18,6%). Andelen HPV-negativa screeningprov är 80,9%, respektive 68,3% för prover tagna på klinisk remiss.

Prover som saknar tolkningsbar kod eller HPV-diagnos, rapporteras separat och utgör i år endast <0,1% av proverna tagna på klinisk remiss. Av screeningproven bedöms 0,5% som otillräckliga prov (med SNOMED-koden M09024).

Diagnosprofil för HPV screeningprov uppdelat i åldersgrupper

| Ålder | NEG | POS | EB | Antal |
|----------|-----------------|----------------|--------------|---------|
| <23 år | 204 (71,8%) | 80 (28,2%) | 0 (0%) | 284 |
| 23–29 år | 111 134 (71,0%) | 45 236 (28,9%) | 233 (0,2%) | 156 603 |
| 30–49 år | 174 185 (84,3%) | 31 830 (15,4%) | 602 (0,3%) | 206 617 |
| 50–64 år | 86 245 (86,9%) | 11 791 (11,9%) | 1 181 (1,2%) | 99 217 |
| 65–70 år | 31 713 (88,3%) | 3 562 (9,9%) | 650 (1,8%) | 35 925 |
| >70 år | 2 223 (77,8%) | 615 (21,5%) | 19 (0,7%) | 2 857 |

Som förväntat är andelen HPV-positiva screeningprov kraftigt beroende på ålder: den högsta andelen HPV-positiva finns i åldrarna 23–29 år (28,9%), i jämförelse är andelen i åldrarna 30–49 år (15,4%) endast hälften så hög och i åldrarna 65–70 år (9,9%) endast en tredjedel av andelen i den yngsta åldersgruppen. Andelen ej bedömbara ökar med åldern från 0,2% (23–29 år) till 1,8% (65–70 år).

HPV-typer bland HPV-positiva screeningprov

| HPV-typ | Antal prov | Andel av positiva prov |
|---------------------------------------|---------------|------------------------|
| HPV16 | 9 708 | 10,4% |
| HPV18 | 2 780 | 3,0% |
| HPV45 | 6 783 | 7,3% |
| Övrig HPV, ej HPV16/18 | 12 638 | 13,6% |
| Högonkogena (HPV16/18/45) | 19 252 | 20,7% |
| Medelonkogena (HPV31/33/52/58) | 23 553 | 25,3% |
| Lågonkogena (HPV35/39/51/56/59/66/68) | 30 701 | 33,0% |
| Ingen HPV-specifik typ | 13 977 | 15,0% |
| Antal HPV-positiva | 93 114 | |

I gällande vårdprogram är de olika HPV-typerna indelade i kategorier beroende på hur cancerframkallande de är. De högonkoga HPV-typerna (20,7%) redovisas som grupp och separat: HPV16 (10,4%), HPV18 (3,0%) och HPV45 (7,3%). De medelkonkoga, som omfattar HPV31, 33, 52 och 58 rapporteras endast som grupp (25,3%). De lågonkoga, som omfattar HPV35, 39, 51, 56, 59, 66 och 68 redovisas endast som grupp (33,0%). Övrig HPV (ej HPV16/18) detekterades i 13,6% av de positiva proverna. Det är tydligt att ännu inte alla laboratorier använder utvidgad genotypning trots att det är det föreskrivna i 2022 års Nationella Vårdprogram. För 2024 rapporterades 15,0% av de positiva HPV-proverna in till NKCx utan närmare angivelse av HPV typ (vilket föreskrevs redan i 2017 års Nationella Vårdprogram samt i 2019 års tillägg till vårdprogrammet om intensivare uppföljning av HPV16/18-positiva kvinnor).

HPV Självprovtagning

Självprov är HPV-prov taget av kvinnan själv. Detta har varit rekommenderat för långtidsuteblivare i många år och är sedan länge ett önskemål från patientorganisationerna. Under pandemin infördes (under 2020) självprovtagning även inom screening. Syftet är en så bekväm och kostnadseffektiv screening som möjligt.

I de flesta fall har vi identifierat självproven genom att använda de provtagningsserier laboratorierna har angett som självprov. Vi presenterar data för 2023 med ett helt års uppföljningstid, och för 2024 med den uppföljningstid som finns till förfogande.

Kvinnorna som deltar med HPV-självprov delas in i tre grupper: a) screeningdeltagare, b) långtidsuteblivare eller c) överscreenade, beroende på deras ålder, när deras senaste prov är taget och om de haft ett föregående negativt HPV-prov.

Kvinnor i åldern 23 till 49 år, rekommenderas provtagning vart 5:e år; om deras senaste HPV-prov är taget mellan 4,5 år och 7 år sedan räknas de som screeningdeltagare, som långtidsuteblivare när det senaste provet togs för mer än 7 år sedan eller överscreenade om det senaste provet är mindre än 4,5 år sedan.

Kvinnor i åldern 50 till 70 år, rekommenderas provtagning vart 7:e år, förutsatt att de har ett tidigare negativt HPV-prov. När det senaste HPV-provet är taget mellan 6,5 år och 11 år sedan räknas de som screeningdeltagare, är det senaste HPV-provet mer än 11 år sedan räknas de som långtidsuteblivare och om det senaste HPV-provet är mindre än 6,5 år sedan som överscreenade.

Antal och andel självprov per region under 2023

| År | 2023 | | | | | | |
|-----------------|-------------|---------------------|---------------------|-----------------|-----------------|--------------------------|--------------------------|
| | Total Antal | Överscreening Antal | Överscreening Andel | Screening Antal | Screening Andel | Långtidsuteblivare Antal | Långtidsuteblivare Andel |
| Stockholm | 57 106 | 21 380 | 37% | 12 299 | 22% | 23 427 | 41% |
| Östergötland | 19 110 | 8 568 | 45% | 4 892 | 26% | 5 650 | 30% |
| Jönköping | 40 | 1 | 3% | 0 | 0% | 39 | 98% |
| Kronoberg | 142 | 12 | 8% | 3 | 2% | 127 | 89% |
| Kalmar | 237 | 13 | 5% | 7 | 3% | 217 | 92% |
| Skåne | 64 836 | 39 308 | 61% | 15 776 | 24% | 9 752 | 15% |
| Halland | 15 | 9 | 60% | 1 | 7% | 5 | 33% |
| Västra Götaland | 40 008 | 7 159 | 18% | 9 287 | 23% | 23 562 | 59% |
| Örebro | 877 | 131 | 15% | 12 | 1% | 734 | 84% |
| Västmanland | 650 | 362 | 56% | 12 | 2% | 276 | 42% |
| Gävleborg | 833 | 17 | 2% | 8 | 1% | 808 | 97% |
| Västernorrland | 5 | 3 | 60% | 2 | 40% | 0 | 0% |

| | | | | | | | |
|----------------------------------|----------------|---------------|------------|---------------|------------|---------------|------------|
| Jämtland/ Härjedalen | 690 | 68 | 10% | 121 | 18% | 501 | 73% |
| Västerbotten | 1 556 | 185 | 12% | 396 | 25% | 975 | 63% |
| HPV- Utrotnings- projektet | 55 815 | 17 127 | 31% | 36 960 | 66% | 1 728 | 3% |
| Alla regioner | 241 920 | 94 343 | 39% | 79 776 | 33% | 67 801 | 28% |

Antal och andel självprov per region under 2024

| Region | 2024 | | | | | | |
|----------------------------------|----------------|----------------|------------|---------------|------------|--------------------|------------|
| | Total Antal | Överscreening | | Screening | | Långtidsuteblivare | |
| | | Antal | Andel | Antal | Andel | Antal | Andel |
| Stockholm | 48 319 | 10 927 | 23% | 25 330 | 52% | 12 062 | 25% |
| Östergötland | 17 910 | 10 223 | 57% | 3 549 | 20% | 4 138 | 23% |
| Jönköping | 485 | 18 | 4% | 6 | 1% | 461 | 95% |
| Kronoberg | 703 | 43 | 6% | 15 | 2% | 645 | 92% |
| Kalmar | 228 | 31 | 14% | 46 | 20% | 151 | 66% |
| Skåne | 69 828 | 47 105 | 67% | 14 906 | 21% | 7 817 | 11% |
| Västra Götaland | 33 265 | 3 366 | 10% | 12 233 | 37% | 17 666 | 53% |
| Örebro | 300 | 47 | 16% | 12 | 4% | 241 | 80% |
| Västmanland | 2 587 | 662 | 26% | 198 | 8% | 1 727 | 67% |
| Dalarna | 1 | 0 | 0% | 0 | 0% | 1 | 100% |
| Gävleborg | 164 | 13 | 8% | 13 | 8% | 138 | 84% |
| Västernorrland | 3 535 | 2 887 | 82% | 274 | 8% | 374 | 11% |
| Jämtland/ Härjedalen | 703 | 102 | 15% | 134 | 19% | 467 | 66% |
| Västerbotten | 1 169 | 113 | 10% | 125 | 11% | 931 | 80% |
| HPV- Utrotnings- projektet | 63 838 | 29 164 | 46% | 28 970 | 45% | 5 704 | 9% |
| Alla regioner | 243 035 | 104 701 | 43% | 85 811 | 35% | 52 523 | 22% |

Det är fortfarande inte alla regioner som använder självprovtagning i screeningsyfte. Det är i Skåne, Stockholm och Västra Götaland, där självprovtagning använts för screening, samt till viss utsträckning i Östergötland, där provtagningsvolymerna är störst. Skåne och Östergötland har ökat sin provvolym. Redovisat är även självprovtagning via Utrotningsprojektet (där även tidigare screenade kvinnor är välkomna), i enlighet med projektets syfte (samtidig screening och vaccination) är överprovtagning både acceptabelt och önskvärt (då kvinnan uppmuntras att fortsätta att delta i screening vid inbjudan). Överprovtagning kan också ske om kvinnan nyligen har deltagit i screening i annan region, eller deltagit i självprovtagning via utrotningsprojektet och samtidigt fått erbjudande om självprovtagning i sin egen region. För de regioner med endast ett litet antal självprov så rör det sig troligen om långtidsuteblivare och/eller inflyttade personer provtagna i annan region (Jönköping, Kronoberg, Kalmar, Örebro, Gävleborg, Jämtland/ Härjedalen, Västerbotten).

Antal och andel självprov per åldersgrupp under 2023

| Ålder | 2023 | | | | | | |
|----------|-----------------|---------------|-------|-----------|-------|--------------------|-------|
| | Totalt Antal | Överscreening | | Screening | | Långtidsuteblivare | |
| | | Antal | Andel | Antal | Andel | Antal | Andel |
| <23 år | 199 | 4 | 2% | 195 | 98% | 0 | 0% |
| 23–29 år | 75 216 | 19 755 | 26% | 55 457 | 74% | 4 | 0% |
| 30–49 år | 106 848 | 49 828 | 47% | 20 142 | 19% | 36 878 | 35% |
| 50–70 år | 58 237 | 24 554 | 42% | 3 805 | 7% | 29 878 | 51% |
| >70 år | 1 273 | 201 | 16% | 31 | 2% | 1 041 | 82% |

| | | | | | | | |
|--------------------|----------------|---------------|------------|---------------|------------|---------------|------------|
| Alla åldrar | 241 920 | 94 343 | 39% | 79 776 | 33% | 67 801 | 28% |
|--------------------|----------------|---------------|------------|---------------|------------|---------------|------------|

Antal och andel självprov per åldersgrupp under 2024

| Ålder | 2024 | | | | | | |
|--------------------|----------------|----------------|------------|---------------|------------|--------------------|------------|
| | Totalt | Överscreening | | Screening | | Långtidsuteblivare | |
| Ålder | Antal | Antal | Andel | Antal | Andel | Antal | Andel |
| <23 år | 115 | 22 | 19% | 93 | 81% | 0 | 0% |
| 23–29 år | 73 429 | 26 694 | 36% | 46 732 | 64% | 3 | 0% |
| 30–49 år | 106 150 | 49 708 | 47% | 22 507 | 21% | 33 935 | 32% |
| 50–70 år | 62 594 | 28 015 | 45% | 16 412 | 26% | 18 167 | 29% |
| >70 år | 715 | 258 | 36% | 39 | 5% | 418 | 58% |
| Alla åldrar | 243 035 | 104 701 | 43% | 85 811 | 35% | 52 523 | 22% |

Antal och andel kvinnor med positiva självprov per år och region

| Region | 2023 | | | 2024 | | |
|------------------------------|----------------|---------------|---------------|----------------|---------------|---------------|
| | Antal prov | Antal POS | Andel POS (%) | Antal prov | Antal POS | Andel POS (%) |
| Stockholm | 57 106 | 6 710 | 12% | 48 319 | 5 416 | 11% |
| Östergötland | 19 110 | 3 217 | 17% | 17 910 | 2 827 | 16% |
| Jönköping | 40 | 7 | 18% | 485 | 59 | 12% |
| Kronoberg | 142 | 13 | 9% | 703 | 87 | 12% |
| Kalmar | 237 | 24 | 10% | 228 | 28 | 12% |
| Skåne | 64 836 | 13 345 | 21% | 69 828 | 13 513 | 19% |
| Halland | 15 | 4 | 27% | 0 | 0 | 0 |
| Västra Götaland | 40 008 | 5 899 | 15% | 33 265 | 4 979 | 15% |
| Örebro | 877 | 153 | 17% | 300 | 56 | 19% |
| Västmanland | 650 | 82 | 13% | 2 587 | 430 | 17% |
| Gävleborg | 833 | 71 | 9% | 164 | 25 | 15% |
| Västernorrland | 5 | 0 | 0% | 3 535 | 1 183 | 33% |
| Jämtland/ Härjedalen | 690 | 105 | 15% | 703 | 100 | 14% |
| Västerbotten | 1 556 | 316 | 20% | 1 169 | 119 | 10% |
| HPV-utrotnings- projektet | 55 814 | 12 484 | 22% | 63 383 | 13 023 | 21% |
| Totalt antal prov | 241 919 | 42 430 | 18% | 243 035 | 41 845 | 17% |

Det finns stora skillnader i andel positiva självprovtagningsprover mellan regionerna: under 2024 hade Stockholm 11% positiva och Skåne 19% positiva (riksgenomsnitt 17% positiva). Även om en viss skillnad kan förklaras av olika åldersgrupper och/eller provtagningsindikation så pekar skillnaderna på att kvalitetssäkring är mycket viktigt, så att de självprovtagna proven blir korrekt tagna och korrekt analyserade.